Lietas arhīva Nr. A42-01684-17/19
ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1004.A420168417.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 4.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aiga Putniņa,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „SOLO-F" pieteikumu par VAS „Valsts nekustamie īpašumi" iepirkuma komisijas 2017.gada 6.februāra lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] VAS „Valsts nekustamie īpašumi" (turpmāk – pasūtītājs) 2017.gada 5.janvārī saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma (*šeit un turpmāk likuma redakcijā, kas bija spēkā iepirkuma izsludināšanas brīdī)* 8.[2]pantu izsludināja iepirkumu „Slēdzeņu remonts un atslēgu izgatavošana" (identifikācijas Nr.VNĪ/2017/4/1-1/M-3) (turpmāk – iepirkums). Atbilstoši iepirkuma nolikumam iepirkums sadalīts trīs daļās (atkarībā no pakalpojuma sniegšanas vietas), savukārt kā piedāvājuma izvēles kritērijs noteikts zemākā cena.

Iepirkuma pirmajā daļā piedāvājumu iesniedza SIA „PROF security" un pieteicēja, piedāvājot zemāko cenu.

[2] Ar iepirkuma komisijas 2017.gada 6.februāra lēmumu (protokols Nr.5) pieteicēja izslēgta no dalības iepirkumā kā neatbilstoša iepirkuma nolikumā izvirzītajām pretendentu kvalifikācijas prasībām. Proti, pieteicēja pēc iepirkuma komisijas lūguma nav iesniegusi apliecinājumus par atbilstību iepirkuma nolikuma 3.7. un 3.8.punktu prasībām. Iepirkuma komisija, sazinoties ar ASSA ABLOY pārstāvniecību Latvijā, pārliecinājusies, ka pieteicēja un tās piesaistītais apakšuzņēmums SIA „ANKO Security" nav apmācīti ASSA Cliq sistēmu apkalpošanā un programmēšanā, kā arī to rīcībā nav ASSA Cliq programmēšanas terminmāls.

Attiecīgi par iepirkuma uzvarētāju atzīts otrs pretendents – SIA „PROF security".

[3] Nepiekrītot iepirkuma komisijas lēmumam, pieteicēja ir vērsusies tiesā, norādot uz Publisko iepirkumu likuma 8.[2]panta trešās daļas pārkāpumu.

[4] Pasūtītājs tiesai sniegtajā paskaidrojumā pieteicējas pieteikumu neatzīst, norādot turpmāko.

[4.1] Iepirkuma nolikumā durvju atvēršanai bez durvju bojājumiem, slēdzeņu, cilindru nomaiņai un atslēgu izgatavošanai pasūtītāja pārvaldībā vai valdījumā esošajos īpašumos cita starpā ir izvirzītas šādas kvalifikācijas prasības: pretendents ir autorizēts ASSA ABLOY pārstāvis Latvijā (*3.6.punkts*); pretendentam ir jāiesniedz sertifikāts, kas apliecina, ka tas ir apmācīts ASSA Cliq sistēmu apkalpošanā un programmēšanā (*3.7.punkts*); pretendentam ir jāapliecina, ka tā rīcībā ir ASSA Cliq programmēšanas terminmāls (*3.8.punkts*). Bez minētajām prasībām un tehniskā nodrošinājuma pretendents ASSA ABLOY sistēmai nevar veikt apkopi vai kādu citu darbību, kas saistīta ar sistēmas atjaunošanu darba kārtībā. Piemēram, pretendents, kuram nav prasītais nodrošinājums, nevar nomainīt elektroniskajai atslēgai bateriju, jo pēc baterijas maiņas atslēga ir jāaktivizē. ASSA ABLOY sistēma ir izbūvēta četros pasūtītāja pārvaldīšanā esošajos nekustamajos īpašumos.

[4.2] Pasūtītājs, lai precizētu pretendentu atbilstību iepirkuma nolikumam, elektroniski sazinājās ar ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles pārstāvi. Saziņas rezultātā tika noskaidrots, ka autorizēts ASSA ABLOY pārstāvis ir SIA „PROF Security" un SIA „ANKO Security" (pieteicējas norādītais apakšuzņēmums). ASSA Cliq terminmāli var iegādāties uzņēmums, kas ir ne tikai autorizēts ASSA ABLOY pārstāvis, bet arī ieguvis apmācību ASSA Cliq sistēmu apkalpošanā. Tikai SIA „PROF Security" ir ieguvis šādu apmācību un tehnisko nodrošinājumu.

[5] 2017.gada 4.septembrī pieteicēja tiesā iesniedza papildu paskaidrojumu, norādot turpmāko.

[5.1] No pieteicējas rīcībā esošajiem dokumentiem nav iespējams identificēt iepirkuma komisijas priekšsēdētāja kā eksperta kvalifikāciju, izglītību un zināšanas attiecībā uz iepirkuma priekšmetu. Attiecīgi pieteicēja apšauba viņa spēju objektīvi novērtēt, ieteikt un pieņemt lēmumu par ASSA Cliq apkalpošanu.

[5.2] Pasūtītājs paskaidrojumā norāda, ka pretendents, kuram nav prasītais nodrošinājums, nevar nomainīt atslēgai bateriju, jo pēc baterijas nomaiņas atslēga jāaktivizē. Pretendenta SIA „PROF Security" tirdzniecības telpās pieejamajā elektroniskās atslēgas baterijas nomaiņas instrukcijā par atslēgas aktivizāciju nekas nav minēts. Lietas materiālos nav tehniskā informācijas, instrukcijas vai apraksta par ASSA Cliq sistēmu, kas pamatotu īpašas iekārtas nepieciešamību atslēgas barošanas elementu nomaiņai.

[5.3] Pasūtītājs paskaidrojumā uzskaita objektus, kuros ir ASSA ABLOY sistēma, taču nav precizēts, vai tā ir ASSA Cliq sistēma. Atsevišķi objekti, kā var spriest pēc nosaukumiem, atbilst noteiktam slepenības līmenim. Lai nodrošinātu kvalificētu šādu objektu apkalpošanu, ir nepieciešams industriālās drošības sertifikāts, kurš nav ne SIA „PROF Security", ne arī ASSA ABLOY pārstāvniecībai.

[5.4] Iepriekš minētais apliecina, ka ASSA Cliq sistēmas apkalpošana un tai izvirzītās pretendentu kvalifikācijas prasības ir formāls iemesls, lai izslēgtu no iepirkuma nevēlamus pretendentus. Savukārt lietā esošais ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles paskaidrojums rada pamatu šaubām par tās savstarpējo saistību ar SIA „PROF Security".

[6] Pasūtītājs 2017.gada 27.septembrī sniedza viedokli par pieteicējas iesniegto papildu paskaidrojumu, kurā norādīja, ka iepirkuma komisija lēmumus pieņem koleģiāli. Iepirkuma komisijas priekšsēdētājs šajā iepirkumā nav piesaistīts kā eksperts konkrētajā jomā. Kā eksperts tika piesaistīts ASSA ABLOY Baltic AS filiāles Latvijā pārstāvis, kuram elektroniski tika lūgta precizējoša informācija.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs.

Ņemot vērā, ka pieteicēja šādu lūgumu tiesai nav izteikusi, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Lietā ir izvērtējams pasūtītāja iepirkuma komisijas pieņemtā lēmuma tiesiskums.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajai daļai pieteikumu var iesniegt par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku, ja tas ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos. No minētās tiesību normas izriet, ka prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku pieļaujams tad, ja administratīvā akta prettiesiskuma konstatējums ir nepieciešams tādēļ, lai persona varētu pieprasīt atlīdzinājumu vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 11.septembra lēmuma lietā SKA-1302/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0911.A420235916.1.L) 12.punktu*).

Lai gan pieteicēja konkrētajā lietā atsevišķi nav pamatojusi šāda prasījuma nepieciešamību, tomēr tiesa ņem vērā, ka publisko iepirkumu lietās personas galvenā interese, kura tiek aizsargāta tiesā, ir dalība tiesiskā iepirkuma procedūrā pati par sevi (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 10.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-1384/2017 5.punktu*). Pieteicēja iepirkumā bija iesniegusi piedāvājumu ar lētāko cenu, tādējādi, ja pieteicēja nebūtu izslēgta no dalības iepirkumā pieteicējas ieskatā neatbilstoši izvirzītu kvalifikācijas prasību dēļ, tad pieteicēja būtu ieguvusi līguma slēgšanas tiesības. Tāpat iepirkuma rezultātā iepirktā pakalpojuma sniegšana ir terminēta (36 mēneši no līguma parakstīšanas brīža vai līdz brīdim, kad summa par sniegtajiem pakalpojumiem ir sasniegusi 25 000 *euro* bez pievienotās vērtības nodokļa), tādējādi pastāv objektīvi ticama iespēja, ka lietā izšķiramais jautājums būs aktuāls arī nākamajā iepirkumā (*sal. sk. Augstākās tiesas 2017.gada 11.septembra lēmuma lietā SKA-1302/2017 (ECLI:LV:AT:2017:0911.A420235916.1.L) 18.punktu*). Tiesas ieskatā, minētie apstākļi ir pietiekams pamats lietas izskatīšanai pēc būtības.

[9] 2017.gada 1.martā stājās spēkā jauns Publisko iepirkumu likums. Saskaņā ar šā likuma pārejas noteikumu 2.punktu, ja iepirkums vai iepirkuma procedūra ir izsludināta pirms šā likuma spēkā stāšanās dienas, tad iepirkums vai iepirkuma procedūra pabeidzama, tai skaitā apstrīdama vai pārsūdzama, saskaņā ar tā likuma noteikumiem, kas bija spēkā attiecīgā iepirkuma vai iepirkuma procedūras izsludināšanas dienā.

Ņemot vērā, ka iepirkums izsludināts 2017.gada 5.janvārī, tad lietā tiks piemērots iepriekš spēkā esošā Publisko iepirkumu likuma regulējums.

[10] Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.[2]panta trešo daļu iepirkuma komisija nosaka pamatotas un objektīvas prasības attiecībā uz pretendentiem un iepirkuma priekšmetu, nodrošinot, ka minētās prasības nerada nepamatotus ierobežojumus konkurencei iepirkumā. Attiecīgi iepirkuma nolikumā ietvertās prasības un procedūras līdztekus normatīvajam regulējumam (un vienlaikus atbilstoši tam) reglamentē iepirkuma procedūras norisi (*sal. sk. Augstākās tiesas 2012.gada 17.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-850/2012 (A420456612) 7.punktu*).

Atbilstoši iepirkuma nolikumam pretendentiem cita starpā ir izvirzītas šādas kvalifikācijas prasības: pretendents ir autorizēts ASSA ABLOY pārstāvis Latvijā (*3.6.punkts*); pretendentam ir apmācīts ASSA Cliq sistēmu apkalpošanā un programmēšanā (*3.7.punkts*); pretendentam rīcībā ir ASSA Cliq programmēšanas terminmāls (*3.8.punkts*). Pieteicēja ir izslēgta no dalības iepirkumā kā neatbilstoša iepirkuma nolikuma 3.7. un 3.8.punkta prasībām, jo pieteicēja un tās piesaistītais apakšuzņēmums nav apmācīts ASSA Cliq sistēmu apkalpošanā un programmēšanā, kā arī to rīcībā nav ASSA Cliq programmēšanas terminmāls. Pieteicēja nenoliedz, ka neatbilst minētajām prasībām, kā arī tas izriet no ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles sniegtās informācijas iepirkuma komisijai un tiesai (*sk. attiecīgi lietas 17. un 58.lapu*).

Vienlaikus, kā izriet no pieteicējas pieteikuma un papildu paskaidrojumiem, pieteicēja minētās prasības uzskata par nepamatotām un konkurenci ierobežojošām, kas attiecīgi ir šajā lietā izvērtējamais jautājums.

[11] Tiesa norāda, ka pretendentu kvalifikācijas prasību noteikšana ir pasūtītāja rīcības brīvība. Tā vērsta uz to, lai piedāvājums atbilstu pasūtītāja iecerēm un tas saņemtu iepirkuma priekšmetam atbilstošu un pēc iespējas kvalitatīvu izpildījumu. Vienlaikus šāda iestādes brīvība nevar pārkāpt nepieciešamās robežas, kas attaisno nevis atbilstoša pakalpojuma saņemšanu, bet citas intereses. Tādā gadījumā būtu pamats bažīties par nepamatotu konkurences ierobežošanu (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 13.maija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-299/2015 (A420216014) 8.punktu*).

Pasūtītāja viens no galvenajiem uzdevumiem ir valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšana (*sk. publisko tiesību līgumu lietas 43.–46.lapā*). Konkrētajā gadījumā iepirkuma priekšmets ir slēdzeņu remonts un atslēgu izgatavošana pasūtītāja pārvaldījumā vai valdījumā esošajos īpašumos. Pakalpojuma saturā ietilpst pienākums veikt durvju atvēršanu bez durvju bojājumiem, slēdzeņu, cilindru nomaiņa un atslēgu dublikātu izgatavošana, tostarp ASSA Cliq sistēmai (*sk. tehniskās specifikācijas 2.punktu kopsakarā ar finanšu piedāvājumu*). Atbilstoši ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles pēc tiesas pieprasījuma sniegtajai informācijai (*lietas 58.lapa*) ASSA Cliq sistēma tehnoloģiski ir veidota, apvienojot gan elektroniskās piekļuves kontroli, gan mehāniskās atslēgas sistēmu, šādā kombinācijā paaugstinot objekta drošību. Tādā veidā ASSA Cliq sistēma nodrošina piekļuvi objektam atbilstoši laika grafikam, iespēju atļaut elektronisko piekļuvi vai to liegt, kā arī nodrošina piekļuves pierakstus. Attiecīgi arī no šīm papildu augstajām drošības iespējām izriet objektīva nepieciešamība ASSA ABLOY autorizēt savus pārstāvjus, apmācīt un sertificēt tos, lai tie tālāk spētu nodrošināt ASSA Cliq sistēmas lietotājiem tādu pašu drošības līmeni un garantiju, kā to nodrošina ražotājs, vienlaikus reģistrējot personas, kas ir kompetentas un tiesīgas apkalpot ASSA Cliq sistēmu. Attiecīgi arī ASSA Cliq programmēšanas termināli var iegādāties uzņēmums, kuru ASSA ABLOY ir autorizējis kā savu pilnvaroto pārstāvi un kurš ir izgājis ASSA ABLOY rīkoto apmācību ASSA Cliq sistēmu apkalpošanā.

Pasūtītājs tiesai sniegtajā paskaidrojumā ir norādījis vairākus lielus un nozīmīgus objektus, kuros ir izbūvēta ASSA ABLOY sistēma. Ņemot vērā strīdus priekšmetu šajā lietā, tiesai nav pamata apšaubīt, ka paskaidrojumā minētajos objektos ir tieši ASSA Cliq sistēma, turklāt prioritāra nozīme ir piešķirama tieši pasūtītāja sniegtajai informācijai (iepretim ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles vēstulē minētajam), jo tas vislabāk ir informēts par savā pārvaldībā esošajiem objektiem. Ņemot vērā pasūtītāja objektīvo nepieciešamību un ASSA Cliq sistēmas raksturojumu, tiesa atzīst, ka pretendentiem iepirkuma nolikumā 3.7. un 3.8.punktā izvirzītās prasības atbilst iepirkuma priekšmetam un ir objektīvi pamatotas.

Attiecībā uz pieteicējas iebildumiem par ASSA Cliq sistēmas apkalpošanai veicamajām darbībām tiesa norāda, ka iepirkuma priekšmets ir plašāks par baterijas nomaiņu atslēgai. Terminālis nodrošina ASSA Cliq sistēmas specifisko iespēju programmēšanu, tādējādi bez tā nav iespējams nodrošināt šīs sistēmas pilnvērtīgu funkcionēšanu.

[12] Pieteicēja ir izteikusi bažas par konkurences ierobežojumiem, norādot uz ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles un SIA „PROF Security" savstarpējo saistību.

Tiesa konstatē, ka atbilstoši ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāles sniegtajai informācijai iespēja kļūt par ASSA ABLOY autorizēto pārstāvi un iziet apmācības ASSA Cliq sistēmas apkalpošanai ir ikvienam interesantam, kurš var izpildīt ASSA ABLOY drošības prasības. Pieteicēja nav norādījusi vai iesniegusi attiecīgus pierādījumus, kas varētu liecināt par pretējo, tādējādi pieteicējas izteiktajam apgalvojumam nav tiesiskas nozīmes šajā lietā.

[13] Pieteicēja norāda, ka atsevišķu pieteicējas norādīto objektu kvalificētas apkalpošanas nodrošināšanai ir nepieciešams industriālās drošības sertifikāts. Tiesa norāda, ka par šīs prasības ievērošanu, ja tāda attiecīgajos objektos ir izvirzīta, primāri ir atbildīgs pasūtītājs, sniedzot pārvaldīšanas pakalpojumus. Savukārt sniegto pakalpojumu organizēšanas kārtība šādos objektos nav šajā lietā izvērtējams jautājums.

[14] Pieteicēja ir apšaubījusi iepirkuma komisijas priekšsēdētāja kvalifikāciju, izglītību un zināšanas attiecībā uz iepirkuma priekšmetu.

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 22.panta otrajai daļai, izveidojot iepirkuma komisiju, nodrošina, lai šī komisija būtu kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. No minētās tiesību normas izriet, ka iepirkuma komisijas locekļiem ir jāpārzina iepirkuma priekšmets, taču tas nenozīmē, ka iepirkuma komisijas locekļiem ir jābūt ekspertiem attiecīgajā jomā. Ja rodas nepieciešamība noskaidrot faktus, kam nepieciešamas speciālas zināšanas, iepirkuma komisija atbilstoši minētajai tiesību normai var pieaicināt ekspertu vai kādā citā veidā iegūt nepieciešamo informāciju, kā tas ir noticis arī konkrētajā gadījumā, sazinoties ar ASSA ABLOY Baltic AS Latvijas filiāli un noskaidrojot nepieciešamo informāciju.

Tiesa konstatē, ka iepirkuma komisijā lielākā daļa locekļu ir no pasūtītāja Apsaimniekošanas pārvaldes, kas ikdienā nodarbojas ar objektu apsaimniekošanas jautājumiem. Līdz ar to tiesai nerodas šaubas par iepirkuma komisijas locekļu kompetenci un iepriekšējo pieredzi attiecībā uz iepirkuma priekšmetu. Savukārt attiecībā uz komisijas priekšsēdētāju lietotais apzīmējums „iepirkuma eksperts" ir amata nosaukums, nevis kvalifikācija.

[15] Apkopjot iepriekš minēto, pārsūdzētais iepirkuma komisijas lēmums atzīstams par tiesisku, savukārt pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu un Publisko iepirkumu likuma 8.^{2}panta astoņpadsmito daļu (*spēkā līdz 2017.gada 28.februārim*), Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt SIA „SOLO-F" pieteikumu par VAS „Valsts nekustamie īpašumi" iepirkuma komisijas 2017.gada 6.februāra lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa